

Romanssihuijausten verkossa -podcast jakso 3: Romanssihuijaus on taloudellista väkivaltaa – tekstivastine

00:00:00

[tangomusiikkia]

00:00:20

Janina: Tervetuloa Nettideittiturvan podcastin pariin. Tänään olemme romanssihuijausten verkossa. Oletko sinä tai läheisesi törmännyt romanssihuijaukseen? Romanssihuijaus auervaaroinen on vanha ilmiö, mutta valitettavasti romanssihuijaukset leviävät keskuudessamme verkkotodellisuuden kautta ehkä nopeammin kuin koskaan ennen. Mistä ilmiössä on oikein kyse? Mitä kaikkea siihen liittyy, kun kokee romanssihuijauksen tai läheisenä joutuu todistamaan, kun oma vanhempi puoliso tai ystävä joutuu huijatuksi? Mun nimi on Janina Koski. Mä oon Nettideittiturvan hankesuunnittelija ja tän podcastin juontaja. Lähdetään avaamaan yhdessä romanssihuijausilmiötä eri asiantuntijavieraiden kanssa.

00:01:03

Janina: Hei tervetuloa kuuntelemaan taas Romanssihuijausten verkossa -podcastia ja tänään meillä on täällä asiantuntijavieraana **Hanna Nylén** Taloudellinen väkivalta tutuksi -hankkeesta. Meillä on ollut tässä tapana aina alkuun heittää tällainen toistuva kysymys meidän asiantuntijavieraille, että millaisia ajatuksia sana 'romanssihuijaus' sinussa herättää?

00:01:27

Hanna: Romanssihuijaus on mun mielestä semmoinen tosi röyhkeä teko, sen takia, koska siinä astutaan tosi ihmisen arkaluontoisille alueelle, kun puhutaan ihmisen rakkauselämästä, romanttisista tunteista, ja sitten samaan aikaan talousasioista ja niissä huijaamisesta, niin mun mielestä se on äärimmäisen törkeä teko.

00:01:51

Janina: Kyllä. Oon samaa mieltä. Ennen kuin mennään vielä tiiviimmin tuohon niinku taloudelliseen väkivaltaan ilmiönä, niin haluaisitko sä kertoa teidän hankkeesta jos täällä on kuulijoita linjoilla, jotka ensimmäistä kertaa törmää tähän teidän hankkeeseen?

00:02:08

Hanna: Joo Taloudellinen väkivalta tutuksi on kolmevuotinen hanke. Tällä hetkellä siitä on noin kaksi vuotta takana ja vuosi vielä edessä. Me tehdään valtakunnallisesti taloudellisen väkivallan ilmiön parissa töitä. Me ollaan oikeastaan ensimmäinen taho Suomessa, jotka siihen sillä tavalla niin kun järjestelmällisesti puuttuu ja tarttuu.

Ja tuota, meillä on niinku monenlaisia tavoitteita hankkeessa. Me autetaan ihmisiä, jotka on joutunut taloudellisen väkivallan kohteeksi. Me tuotetaan ilmiöstä lisää tietoa, koulutetaan ammattilaisia, kehitetään ammattilaisille välineitä puuttua ja auttaa näissä tilanteissa. Ja me myöskin vaikutetaan yhteiskunnallisesti sillä tavalla, että paikannetaan niitä puutteita, mitä meidän palvelujärjestelmässä ja oikeusjärjestelmässä on näissä taloudellisen väkivallan tilanteissa.

00:03:01

Janina: Ihan mahtavaa, että olette olemassa, ja siis tää on niin tarpeellinen tää hanke, koska nimenomaan ei ole aikaisemmin ollut tässä maassa tarjolla mitään kohdennettua tukea tai palvelua siihen, ja nimenomaan toi, että te olette tarttunut siihen, että tätä ilmiötä ja tietoisuutta aletaan niin kun ihmisille ehkä myös avaamaan. Että tää niinku teemana on voi olla hankalaakin tunnistaa, että mikä on taloudellisen väkivallan määritelmä?

00:03:33

Hanna: No ihan mitään semmosta absoluuttista määritelmää meillä ei ole ja se oikeastaan onkin myös vähän semmoinen osittain semmoinen hankalasti hahmotettava asia, että mikä on niin kun oikeata ja mikä on vääriä, että ne raja alueet on aika semmoisia harmaita vyöhykkeitä siinä.

00:03:48

Janina: Joo joo.

00:03:50

Hanna: Mutta taloudellinen väkivalta on sellainen tilanne, missä lähisuhteessa ihminen haluaa jollakin tapaa määrittää tai käyttää valtaa, hyväksikäyttää taloudellisiin asioihin liittyen. Eli se voi olla sitä, että toisen niinku tämmöistä itsemääräämisoikeutta taloudellisissa asioissa loukataan, talousasioita kontrolloidaan, niitä salaillaan, ihmistä käytetään taloudellisesti hyväksi.

Ja se voi liittyä muihinkin, kun ihan suoranaisesti raha-asioihin, että se voi liittyä esimerkiksi vaikka työssäkäymiseen tai vaikka niinku yhteisten lasten asioihin.

00:04:29

Janina: Niin se on. Se on laaja ilmiö, ja sitten jos mietitään niinku väkivaltaa ilmiönä, niin ainahan jotenkin tulee ensimmäisenä mieleen joku semmoinen, että nyrkki heiluu ja että se on jotenkin fyysistä se väkivalta. Mutta väkivallan ilmenemisen muotoja on niin paljon, ja voisin kuvitella, että tähän taloudelliseen väkivaltaan liittyy se, että kokijan on hankala edes tunnistaa sitä.

00:04:58

Hanna: Se on just näin, että itse asiassa aika niinku prosentuaalisestikin, pieni osuus ihmisistä välttämättä tunnistaa sieltä alusta alkaen, kun se alkaa. Ja tässä on semmoisia mielenkiintoisia piirteitä tässä taloudellisessa väkivallassa, että se on tutkimusten mukaan ensimmäinen väkivallan muoto, joka tyypillisesti alkaa lähisuhteessa. Ja se saattaa alkaa jopa semmoisena vähän niinku hyvää tarkoittavina tekoina, ikään kuin kun tekijä alkaa pikkuhiljaa ottamaan valtaa ja määräysvaltaa ja kontroleja niissä talousasioissa.

00:05:32

Janina: Eli voisiko siinä olla vaikka semmoinen, että "hei mä hoidan nää" tai "tää on mulle helpompaa huolehtia vaikka näistä isommista taloudellisista linjoista, niin mä otan nää".

00:05:44

Hanna: Just näin, kyllä. Ja sitten jos puhutaan, että parisuhteessa tapahtuu tämmöistä taloudellista väkivaltaa, niin usein saattaa käynnistyä ne parisuhteet aika semmoisella nopealla kaavalla, että nopeasti muutetaan yhteen ja vaikka tehdään jotakin taloudellisia isoja liikkeitä, vaikka ostetaan asuntoa tai otetaan velkaa tai muuta tällaista.

00:06:06

Janina: Joo nyt kun päästiin, puhuttiin tästä nopeudesta, ehkä siitä niinku intensiivisyydestä mikä liittyy taloudelliseen väkivaltaan, niin heti tuli tämä meidän hankkeen ilmiö eli romanssihuijaukset siinä mieleen, että siinä on myös se ehkä semmoinen kiire ja semmoinen nopeus, millä sitten halutaan lähteä tekemään jotain yhteisiä suunnitelmia tai jotain, niinku luomaan sitä semmoista yhteistä tulevaa tai visiota siitä, ja sitten tuleekin se ensimmäinen rahapyyntö.

00:06:46

Hanna: Kyllä.

00:06:49

Janina: joo ja jos nyt mietitään niinku romanssihuijauksia ja puhutaan vähän näistä termeistä. Me ollaan meidän tiimin kanssa Nettideittiturvassa mietitty, että on hyvä jotenkin auki puhua ja määritellä jotain termejä, että se voi sitten selkeyttää myös kuulijoita niinku hahmottamaan, jos tunnistaa omassa elämässään näitä asioita. Niin miten te olette teidän hankkeessa tätä asiaa, niinku romanssihuijauksia niinku havainneet tai kohdanneet? Onko se taloudellista väkivaltaa?

00:07:13

Hanna: No kyllä me ajatellaan, että se on taloudellista väkivaltaa ja nimenomaan semmoista taloudellista hyväksikäyttöä. Kun taloudellinen väkivalta jaetaan Anniina Kaitilan ja Leo Nyqvistin työn pohjalta niinku neljään kategoriaan. Yksi siellä on tällainen rahaan liittyvä kontrollointi, mikä on niinku hyvinkin yleistä siinä parisuhteessa. Sitten on taloudellista hyväksikäyttöä ja se on yleistä myös muissakin kuin parisuhteissa. Esimerkiksi siihen kategoriaan nimenomaan ne romanssihuijaukset kuuluu.

Ja tuota, sitten siellä on myöskin tällaisista eron jälkeistä taloudellista väkivaltaa ja työssäkäynnin häiriköintiä. Niin tuota nimenomaan sinne taloudellisen hyväksikäytön puolelle se kuuluu, ja vaikka siellä useinkin, kun puhutaan että lähisuhteissa tapahtuva taloudellinen väkivalta, että onko romanssihuijaus sitten lähisuhteissa tapahtuvaa vai ei. Mutta kyllä mä ajattelen, että kyllähän se on tälle kokijalle itselleen, niin kyllähän se on hänelle ollut niin kun hyvinkin läheinen, tärkeä, rakas se ihminen, joka sen on tehnyt, vaikka häntä ei välttämättä sellaisenaan olisikaan. Tai ehkä hän voi olla vaikka järjestäytyneen rikollisuuden edustaja, mutta kokijalle se on ollut tärkeä ja rakas ihminen.

00:08:34

Janina: Kyllä. Hyvin sanoitit tuota nimenomaan, että se on tälle kokijalle romanssihuijauksissa, se etäparisuhde on aito ja siinä elää ikään kuin parisuhteessa, vaikka ei olisi sitten tätä toista henkilöä ikinä niin kuin fyysisessä todellisuudessa koskaan tavannut, mutta siinä on niitä samoja elementtejä. Miten niin kun, jos nyt vielä näitä määritelmiä tässä puhutaan auki, niin mikä on taloudellisen väkivallan ja taloudellisen hyväksikäytön ero? Vai onko siinä mitään eroa?

00:09:07

Hanna: No hirmu hyvä kysymys. Mä ajattelen, että siihen taloudelliseen väkivaltaan kuuluu olennaisena osana se semmoinen niinku vallan ja kontrollin elementti, mitä varmasti siinä romanssihuijauksessakin jossakin näkökulmassa on, ja siihen varmaan luodaan sitä semmoista valtaa ja painetta, kontrollia sillä kiireen tunteella ja sillä tavallaan painostuksella ja valehtelulla ehkä, että mikä on se syy, miksi sitä rahaa äkkiä tarvitaan? Että, kyllähän se on semmoista niin kun vallankäyttöä ja hyväksikäyttöä molempia.

00:09:44

Janina: Kyllä ja nää molemmat tavallaan ilmiöt on sinänsä niinku, ne on aika hankalia tunnu tunnistaa. Että sitten kun sä elät siinä todellisuudessa ja sä oot siinä romanssihuijauksen keskellä tai sä oot parisuhteessa, missä käytetään taloudellista väkivaltaa, niin sun on hankala niinku ehkä siinä hetkessä ymmärtää sitä, että nyt todella on kyse siitä, että sitten voi ehkä jälkikäteen jälkikäteen huomata, että ”okei, tää ei itse asiassa ollutkaan ok”, tai että ”okei tää oli niinku väkivaltaa ja mä en tunnistanut sitä”.

Niin jutellaan vähän siitä, että tekin kohtaatte paljon asiakkaita teidän hankkeessa, niin minkälaisia seurauksia sillä on ihmiselle, kun joutuu taloudellisen väkivallan tai taloudellisen hyväksikäytön kohteeksi?

00:10:33

Hanna: No seuraukset on hyvinkin monenlaisia, että ensin tietysti voisin mainita taloudelliset seuraukset; siellä voidaan puhua todella merkittävistä velkaantumista ja omaisuuden menettämisestä, että kymmenistä tuhansista helposti ja yli sadastakin tuhannesta ihan helposti.

Ja se on tietysti vaan niinku se taloudellinen seuraus siinä, mutta sitten siellä on paljon monia muitakin seurauksia. Tietysti henkinen hyvinvointi, henkinen terveys, siihen liittyvät kaikki seuraukset: stressi, ahdistus, masennus, sosiaalisen elinpiirin kaventuminen sitä myötä, kun ei olekaan yhtäkkiä rahaa, ihan fyysisen terveyden ongelmat sosiaalisissa suhteissa, niinku miten läheiset siihen tilanteeseen suhtautuu ja kyllä se vaikuttaa ihan valtavan paljon ihmisen elämään. Varmaan ihan niinku joka aspektiin.

00:11:28

Janina: Tossa kun luettelit noita kaikkia mihin kaikkeen se vaikuttaa, niin herää heti semmoinen ajatus, että ihminen on aika yksin siinä.

00:11:37

Hanna: Kyllä. Just näin. Ja silloin jos puhutaan niinkun siitä, että ihminen elää väkivaltaisessa parisuhteessa, niin tällä hetkellä puhutaan, että yli 73% muistaakseni ei pysty lähtemään väkivaltaisesta suhteesta talousasioiden vuoksi. Tää oli tämmöinen tuore brittitutkimus.

00:11:58

Janina: Että se on niin... Tavallaan niinku tavoittaa sen, jos on tottunut vaikka tiettyyn elintasoon tai on joku tietty sosioekonominen luokka, missä on vaikka tunnustettuna oman yhteisön jäsenenä. Ja sitten kun tulee jotain; tietää että voi huonosti, vaikka siinä parisuhteessa ja tietää, tai pikkuhiljaa on saanut vaikka tiedonmurusia siitä, että "tässä itse asiassa asiat olekaan hirveän terveellä pohjalla", niin siitä on hankala lähteä.

00:12:31

Hanna: Niin, siitä on hankala lähteä. Ja talousasiat voi tällä hetkellä, nyt kun ajatellaan millä tavalla elinkustannukset on nousut, niin jos ihmisellä on vaikka siinä velkaa siinä hetkessä, että heillä on vaikka, ajatellaan, että pariskunnalla on vaikka yhteinen omakotitalo ja siihen on velkaa ja siitä pitäisi pystyä sitten lyhentämään sitä omaa osuutta siitä velasta ja vaikka ottamaan itselleen vuokra-asunto siihen rinnalle niin, se on jo tällä hetkellä monelle semmoinen tilanne, että siihen ei ole mahdollisuutta. Että ikävä kyllä se tilanne voi olla näistä nykyisistä taloustilanteista johtuen aika haastava.

00:13:04

Janina: Just näin. Jos mietitään vielä tätä taloudellisen väkivallan tai hyväksikäytön kierrettä. No, esimerkiksi jos romanssihuijauksen kokija päätyy niinku valheellisin perustein lainaamaan rahaa läheiseltä tai tuttavalta, tai sitten jos ottaa niinku vaikka salaa lainaa suuria summia tälle omalle romanttiselle viestittelykaverilleen, on niinku aikomuksena lähettää se rahasumma. Niin jos puhutaan tällaisista niinku rajapinnoista, että voidaanko nähdä, että kokijasta tulee siis niinku itse tekijä?

00:13:43

Hanna: Niin, no nää rajapinnat tosiaan, ne on aika semmoisia veteen piirrettyjä viivoja, että ei ollenkaan selkeitä tapauksia. Kyllähän se toki on siinä vaiheessa, kun romanssihuijauksen vuoksi sitä rahaa tarvitaan, ja ehkä ne omat rahavarannot on käytetty ja ehkä velkaakin on jo otettu sen verran, ettei sitä enempää saa, niin tokihan siellä on aina se mahdollisuus sitten, että omilta läheisiltä lähdetään niinkun lainailemaan sitä rahaa.

Niin tuota, kyllähän siinä joutuu sitten monella tapaa haasteisiin ja ne omat sosiaaliset suhteet siinä kyllä kärsii kovasti. Ja sitten voi ajatella, että ehkä niin, onko siinä sitten kerrottu, että mihin sitä rahaa tarvitaan ja mikä se kyky siinä talousongelmissa on maksaa sitten takaisin. Kyllähän se on hyvinkin hämäävä tällaisessa tapauksessa se niinku kokijan ja tekijyydenkin raja. Mutta kyllä mä ajattelen, että siinä tilanteessa hän niinku ensisijaisesti kuitenkin on se uhri sitten, mutta että toki niinku sitten uhreja voi olla siinä tapauksessa monia.

00:14:52

Janina: Just näin, että vaikutukset on laajat siihen kokijan läheisiin ja ehkä siitä vielä eteenpäin, jos on monesta eri paikasta lainannut rahaa. Mutta puhutaan vielä vähän näistä kokijoiden erityispiirteistä ja siitä, että oletteko te teidän hankkeessa huomannut jotain sellaista tiettyä kohderyhmää, jotka olisi erityisen, jotenkin haavoittuvaisessa asemassa?

00:15:14

Hanna: Joo. No väkivallan uhrit kaikki toki on haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä, mutta siitä joukosta eniten on haavoittuvassa asemassa, varmaankin on sellaisia kohderyhmiä kuin esimerkiksi ikäihmiset. Heillähän siellä on niin kun erilaista riippuvuutta, esimerkiksi läheisistä voi olla, tai hoivaajistaan. Siellä voi olla sitä oman toimintakyvyn alenemista ja tällaisia asioita, mitkä tekee hänestä hyvinkin hauraan ja haavoittuvan.

Mutta sitten toki lapset, että lapset joutuu näissä tilanteissa, ei nyt ehkä välttämättä romanssihuijauksissa, mutta niinku muunlaisessa taloudellisessa väkivallassa hyvin usein ikävä kyllä semmoiseksi niinkun, no sivusta seuraajaksi kyllä, mutta myöskin jopa semmoiseksi taloudellisen väkivallan välineeksi. Jos puhutaan esimerkiksi eron jälkeisistä tilanteista. Taloudellinen väkivalta voi kohdistua myöskin ihan suoraan esimerkiksi vanhemmalta lapseen. Ja siinäkin on erilaisia muotoja.

Mutta sitten myös maahanmuuttajanaiset on yksi kohderyhmä, jotka on erityisen haavoittuvia, koska heillä ei välttämättä ole semmoista tuntemusta, että miten niinku suomalaisessa kulttuurissa talousasioita hoidetaan, tai he ei välttämättä edes tiedä, että minkälaisia tukia sitten he saavat tai ovat oikeutettuja saamaan. Heillä on pelko ehkä siitä kotimaahan palauttamisesta. Sitten toki myös sellaiset ihmiset, jotka kärsii erilaisista riippuvuuksista tai vaikka mielenterveysongelmista, niin sieltä löytyy myös haavoittuvia kohderyhmiä, että monenlaisia.

Mutta sitten mä ajattelen niin kun romanssihuijauksen uhreja, että onhan siellä toki tämmöinen, sanotaan, että ehkä ikääntyvä väestö, jolla ei se semmoinen digiluku- ja medialukutaito ole välttämättä ihan niin kun täysin ajan tasalla. Ja sitten toisaalta voi olla niinku semmoista kovaa rakkauden kaipua. Esimerkiksi jos ollaan jääty yksin tai leskeksi tai sillä tavalla on niinku kaipuu siihen toiseen ihmiseen ja yksinäisyyttä myöskin.

00:17:26

Janina: Kyllä. Mä jotenkin ajattelen, että yhtä lailla varmaan me kaikki tai jokainen ihminen ollaan jossain kohtaa elämäämme semmoisessa, että on jotenkin enemmän haavoittuvaisessa tilanteessa, jos on jotain omassa elämässä meneillään. Mutta just toi niinku, jos mietitään romanssihuijauksia, niin se, että jos verkkotodellisuuden säännöt ja toimintatavat ei ole sillä lailla selkeitä, niin tietenkin sekin tekee siinä vielä sen niinkun erityisen haavoittuvaisuuden.

Ja sitten jos miettii tuota mitä sanoit niinku taloudellisen väkivallan haavoittuvaisesta erityiskohderyhmästä nää maahanmuuttaneet naiset, että koska siihenkin liittyy varmaan tietynlaisia heidän oman kulttuuriin ja sitten tällaisia odotuksia ja sitten monenlaisia - siinä voi olla myös jotain pettymystäkin sitten, että jos jääkin jotenkin sitten, vaille jotain.

Ne on niin monitahoisia, että tätä taloudellisten väkivaltaa ja hyväksikäytön ilmiötä on hankalaa jotenkin myöskin laittaa semmoisiin sanakirjamääritelmiin, että "tässä tästä on kyse". Mutta jos vielä vähän väännetään rautalangasta kuitenkin. Jos miettii, nyt kun täällä on meillä linjalla kuulihoitoja, että missä niitä voi tunnistaa? Että nyt tää tilanne, on se sitten parisuhde etäparisuhde, läheinen, joku sun elämän piirissä oleva henkilö, että onko tässä kyse taloudellisesta väkivallasta?

00:19:04

Hanna: Tärkein tunnusmerkki, milloin viimeistään pitäisi herätä, on sellainen, että jos kokee jonkinlaisia pelkoa tai vahvaa painostusta ja joutuu tekemään vastoin sitä, miten itse haluaisi, niin se on semmoinen tärkeä viimeinen punainen lippu. Mutta sitä ennen on tietysti monenlaisia asioita, että jos siellä on jonkinlaisia tammöistä painostusta, tai jos ajatellaan vaikka ihan parisuhdetta, että siellä on jonkinlaisia, vaikka salailua niissä talousasioissa, ei oikein tiedetä sen toisen talousasioista riittävästi tai välttämättä omistakaan tai perheen yhteisistä.

Voi olla, että meillä on hyvin erilaisia arvoja rahankäyttöön liittyen. Meillä on, niinkun jos puhutaan ihan parisuhteessa tapahtuvasta taloudellisesta väkivallasta, niin on hyvin erilaiset tavat käyttää rahaa; toinen voi olla vaikka hyvinkin välinpitämätön ja huolimaton ja toinen voi olla tosi semmoinen tarkan markan ihminen tai joutuu tekemään siellä tosi paljon kompromisseja. Ne tulee tässä nyt ehkä tärkeimpänä asiana mieleen.

00:20:13

Janina: Joo. Mun mielestä toi oli jotenkin ihan tosi tärkeä mitä nostit, on että jos kokee ja tuntee sitten pelkoa ja painostusta ja tulee sellainen olo, että "nyt mä toimin jotenkin itseäni vastaan". Että kuuntelisi ja uskaltaisi kuunnella sen tunteen ja ehkä myös tietyllä lailla jonkun tarpeen, joka herää siitä, että "nyt mä tarvitsisin tähän jotain, että me puhutaan auki näitä asioita tai mä tarvitsen, että me tullaan samalle sivulle myös näistä taloudellisista asioista". Selkeyttä ja turvaa ehkä myöskin.

00:20:54

Hanna: Ja että se tuntuu niinku tasa-arvoiselta se tilanne.

00:20:58

Janina: Juuri näin. Tuo on aika semmoinen tärkeä määritelmä myöskin se tasa-arvo. Nyt kun puhutaan tasa-arvosta, niin täytyy kysyä, että onko teidän hankkeessa huomattu näissä kokijoissa sukupuolijakaumaa?

00:21:12

Hanna: Joo. Meidän hankkeen asiakkaista suunnilleen yksi kolmasosa on miehiä ja kaksi kolmasosaa naisia. Ja kansainvälisten tutkimusten mukaan taloudellisen väkivallan uhreista 40 % on miehiä 60 % naisia, että niinku suunnilleen samoissa lukemissa pyöritään.

00:21:34

Janina: Kyllä ja mun mielestä on hyvä tavallaan, ei ole hyvä että kukaan kokee taloudellista väkivaltaa, vaan se, että huomioidaan myös se, että tää on semmoinen ilmiö, että tää koskettaa myös miesoletettuja. Että herkästi, jos miettii tällaista perinteistä narratiivia, niin aika useinhan siinä on se naisoletettu.

Mutta se taas sitten liittyy niinku tällaisiin, myös tammöisiin sukupuoliodotuksiin ja siihen miten meidän yhteiskunta on vaikka rakentuu ja rakentunut ja minkälaisia kulttuurisia odotuksia on vaikka perheen perustamiseen ja...

00:22:16

Hanna: Sen elättämiseen.

00:22:18

Janina: Just näin.

00:22:19

Hanna: Elintason ylläpitämiseen liittyviä odotuksia ja muuta, että siellä on paljon erilaisia odotuksia, paineita mitkä vaikuttaa tässäkin.

00:22:28

Janina: Kyllä. Ja mä luulen, että harva on niistä kauhean tietoinenkaan.

00:22:34

Hanna: Kyllä. Samoin kuin rahaan ja talousasioihin liittyvistä arvoista. Ja esimerkiksi siitä, että miten me ollaan niinku lapsuudenkodissa opittu niitä taloudenhallinnan ja rahan taitoja, niin niitä ei ehkä tule hirveästi arjessa mietittyä, että miten ne vaikuttaa meidän valintoihin. Vaikka siihen, että miten me luotetaan muihin ihmisiin talousasioissa.

00:22:55

Janina: Kyllä. Ja ajattelin, että me ollaan nyt jonkun asian niin kun ytimessä tän asian tiimoilta koska miettii sitä, että miten tätä ilmiötä voitaisiin lähteä jotenkin ennaltaehkäisemään ja miettii tulevia sukupolvia ja lapsia ja nuoria myöskin, että miten tärkeää semmoinen rahapuhe ja siihen raha- tai taloustaidot tai joku sellainen.

00:23:21

Hanna: Kyllä. Taloudellinen turvallisuus ja tasa-arvo, että niinku ymmärtää mitä se tarkoittaa eri lähisuhteissa.

00:23:28

Janina: Just. Juuri näin.

00:23:30

Hanna: Ja sitä että sun rahat on niinku sun rahoja.

00:23:31

Janina: Kyllä, sulla on oikeus niihin. Ja erityisesti jos sä oot vielä niinku semmoisessa tilanteessa, että jos sä oot vaikka työssäkäyvä ihminen, niin sulla on oikeus myös määritellä sitä sun palkkaa ja mihin tilille se tulee ja mihin sitä käytetään. Vaikka olisit avioliitossa tai avoliitossa.

00:23:47

Hanna: Kyllä. Just näin.

00:23:49

Janina: Joo. Tuota jutellaan vielä siitä, että miten voidaan hakea apua tällaisessa tilanteessa, kun tunnistaa, vaikka on kuunnellut nyt tätä meidän podcastia ja on tunnistanut, että ”okei, että tässä nyt tuli aika paljon asioita jotka koskettaa minua ja nyt mietityttää, että mistä saisin apua?”

00:24:08

Hanna: Tärkein askel mun mielestä on se, että puhuu jonkun kanssa. Niitä asioita ääneen sillä tavalla, että pääsee vähän niinku refleктоimaan sitä tilannetta, on se sitten joku ystävä tai läheinen, johon he luottaa tai sitten ihan ammattilainen. Mutta että ei jää yksin sen asian kanssa, niin se on ihan älyttömän tärkeä, koska näihin usein liittyy hyvin paljon semmoista häpeää ja syyllisyyden tunnetta ja se on niinku semmoinen suurin este sille, miksi ihmiset eivät tästä rohkene puhua tai hakea apua.

00:24:43

Janina: Kyllä. Tää on tunnistettavaa. Se, että häpeää ja ehkä myös voi olla jopa semmoista niinku itseinhoa tai jopa jotain vaativuutta myös itseään kohtaan niissä hetkissä, että ei sitten pysty hakemaan sitä apua.

00:25:02

Hanna: Kyllä, näinpä juuri.

00:25:03

Janina: Vaikka olisi sen tarpeessa.

00:25:09

Hanna: Kyllä, että se rahapuhe niinku esimerkiksi eri ammatillisissa palveluissa sen takia, ja sen puheeksi ottaminenkin olisi aika tärkeätä. Mutta että kyllähän meitä on ammattilaisia monia, jotka pystyy ainakin auttamaan alkuun tässä avussa ja sitten vähintäänkin ohjaamaan oikeiden ammattilaisten luokse.

00:25:27

Janina: Kyllä, ja nyt oikein mietitään, että minkälaisissa paikoissa tavallaan näin yhteiskunnan eri palveluissa tai palvelun muodoissa, niin missä kaikkialla sitä voi niinku ottaa puheeksi sitä taloudellista käyttäytymistä tai taloudellista vastuuta, tai..?

00:25:49

Hanna: No aika monissakin palveluissa, että ehkä ensimmäisenä tulee tällaiset eri sosiaalityön palvelut toki mieleen. Mutta mä ajattelen, että myöskin ihan tuonne terveydenhuollon puolellekin, sinnekin pitäisi saada sellaista seulamaista kysymystä, että ”miten raha-asiat hoituu teidän perheessä”, koska sillä on niinku tosi iso vaikutus meidän fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin.

Ja nykypäivänä puhutaan ihan tällaisista raha-ahdistuksesta, mikä voi liittyä toki näihin hyväksikäytön ja taloudellisen väkivallan tilanteisiin, mutta myös ihan tähän yleiseen taloudelliseen tilanteeseen.

00:26:29

Janina: Juuri näin. Joo.

00:26:30

Hanna: Ja sitten tota on paljon erilaisia järjestön pohjaisia toimijoita, jotka pystyy auttamaan ja keskustelemaan tästä, toki ihan esimerkiksi kriisityön ammattilaiset pystyy tässä auttamaan.

00:26:42

Janina: Kyllä, ja teidän hankkeen työntekijät.

00:26:46

Hanna: Kyllä. Ja eri väkivaltatyön ammattilaiset myöskin ympäri Suomen.

00:26:51

Janina: Just näin. Ja sitten mä mietin myös sitä, että tavallaan nyt tuossa kun nostit tuota, että voisi esittää sellaisen kysymyksen asiakkaalle, on se sitten mikä tahansa palvelu, että ”miten niin kun nää raha asiat teidän perheestä” tai muuta, niin mä heti - itse ainakin tunnistan, että tulee semmoinen ”okei, jaiks aika niinku henkilökohtainen kysymys”. Että selkeästi tää vielä niinku myös meidän kulttuurissa elää niin vahvasti semmoinen uskomus siitä, että nää talous- ja raha asiat on kauhean yksityisiä.

00:27:29

Hanna: Joo, se on just näin. Mutta samaan aikaan mä uskon, että me eletään tällä hetkellä semmoista murroskautta, että rahapuhe tosi paljon lisääntyy tällä hetkellä, ainakin mediassa. Ja mä todellakin toivon, että myös eri palveluissa.

00:27:45

Janina: Kyllä. Ja sen pitäisi olla näin, koska niinku sanoitkin tuossa aikaisemmin, että se raha on... sillä on niin iso vaikutus siihen meidän no, kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin ja siihen, että minkälaisia niinku resursseja niin ikään kuin fyysisellä tasolla, mutta myös henkisesti meillä on käytössä. Että se vaikuttaa kaikkeen ja sen

takia, koska se on niin suuri vaikutustekijä, niin on hassua, että se ikään kuin sitten monissa paikoissa jää jotenkin sinne taustalle.

00:28:17

Hanna: Kyllä. Ja onhan näissä monissa niin kun talousasioihin liittyvissä palveluissa, esimerkiksi vaikka Talous- ja velkaneuvonta, Kela, ulosoton palvelut, niin siellä ollaan niinku tosi pitkällä ja tosi niinku ammattilaisia näissä asioissa, että heidän kanssaan eri viranomaiset ja järjestöt kun tekee yhteistyötä, niin siitä saadaan hyvää pohjaa tälle yhteiselle rahapuheelle ja puheeksi ottamiselle.

00:28:45

Janina: Kyllä. Ja sitten mä ajattelen ihan myös, että täähän on ihan tämmöinen niinku yhteiskuntaopin, niinku opetusasia myöskin, että jos miettii ihan sitä, että miten sitä voi lähteä ennaltaehkäisemään, niin ihan kouluista alkaen, että en ainakaan itse muista, että olisi yhteiskuntaopin tunneilla puhuttu mitään tällaista.

00:29:06

Hanna: Siis se on just näin, että ihan hirveän tärkeää tämmöiset talous- ja rahataidot ja siihen liittyen myöskin nää tämmöiset taloudellisen turvallisuuden ja taloudellisen tasa-arvon kysymykset.

00:29:19

Hanna: Ne niinku olennaisena osana niihin taloustaitoihin.

00:29:21

Janina: Ja just toi, että vaikka, niin kun nyt jos miettii kansainvälisesti tätä Suomen tämmöistä tasa - arvokeskustelua, että jos täällä kuitenkin ajatellaan, että ”no, kyllähän meillä täällä on jo tasa-arvoa ja dii da daa da daa”. Mutta onko sitten kuitenkaan, että ei saa niinku myöskään turvautua siihen, että se on nyt joku olemassa oleva asia ja se on jo tavoitettu. Että varsinkin tämän hankkeen kautta varmaan se tulee vielä enemmän niinku näkyväksi.

00:29:54

Hanna: No kyllä, juurikin näin. Ja kyllähän se niinku taloudellinen väkivalta, sehän on ihan älyttömän yleistä. Niin mä ajattelen, että se itse asiassa koskettaa jokaista meistä suomalaista jollakin tapaa, koska kansainväliset tutkimukset taas, joudun näihin kansainvälisiin vetoamaan, koska Suomesta ei semmoista kansallista selvitystä vielä ole olemassa. Mutta tuota kansainväliset tutkimukset sanoo, että silloin kun ihminen kokee jonkinlaisesta lähisuhteesta väkivaltaa, niin niistä yli yhdeksässäkymmenessä prosentissa on mukana taloudellista väkivaltaa.

00:30:24

Janina: Just näin.

00:30:25

Hanna: Ja sitten taas ajatellaan samaan aikaan, että Suomi on Euroopan toiseksi väkivaltaisim maa naiselle. Eli siitä voidaan vetää johtopäätökset hyvin nopeasti, että miten monta se meistä koskettaa.

00:30:40

Janina: Juuri näin.

00:30:41

Hanna: Ei välttämättä suoraan kokijana, eikä välttämättä suoraan tekijänä, mutta vähintäänkin läheisenä tai tai niinku ystävänä.

00:30:47

Janina: Juuri näin. Ja sen takia on tosi tärkeää, jos kun huomaa lähipiirissä tai vaikka kollegassa, tai on se

kuka tahansa se ihminen kenen kanssa sitä arkea siinä jakaa, että jos huomaa semmoisia niinku hälytysmerkkejä, niin rohkeasti ja lempeästi myöskin voi niin kun vaikka vinkata teidän hankkeen nettisivuista, voi vinkata eri kriisipuhelimista, mistä voi tavallaan pikkuhiljaa tuoda sitä tietoa sinne, että ”tää ei ole ihan ehkä nyt ok mitä sä koet”.

00:31:23

Hanna: Just näin, just näin. Ja vaikka se ei välttämättä sillä hetkellä johtaisi mihinkään toimenpiteisiin, tai se ei olisi niin kun henkilö elämässä semmoinen mihin hän pystyisi niinku tarttumaan sillä hetkellä, mutta se voi olla, että se istuttaa semmoisen tärkeän siemenen tulevaisuutta varten ja ihminen jää sitä pohtimaan ja jossain vaiheessa myöhemmin on se hetki, kun hän hakee apua. Ja toi oli tosi hyvä, kun sanoit tuon kriisipuhelimen, että on paljon olemassa myös anonyymejä tahoja, jonka kanssa voi kysyä anonyymisti tai asioida ilman, että tarvitsee pelätä mitään niinku kirjauksia tai muuta. Että on olemassa näitä erilaisia vaikka Nollalinjaa, Naistenlinjaa, ensi- ja turvakotien chatteja ja muuta, että sinne voi hyvinkin matalalla kynnyksellä kyllä hakeutua.

00:32:13

Janina: Kyllä. Pitäisikö meidän tähän... ollaan ihanasti juteltu tästä ikävästä aiheesta, mutta on tosi tärkeätä, että tuodaan näitä asioita ilmi ja auki puhutaan sitä ja myös niinku madalletaan sitä kynnystä, että voi hakeutua sitten avun piiriin, niin haluaisitko sä vielä kertoa kuulijoille teidän hankkeen niinku tällaisia tärppejä ja nettisivuja ja muuta?

00:32:40

Hanna: Joo, meidän hankkeen löytää semmoista osoitteesta kuin www.taloudellinen.vakivalta.fi. Meidät löytää myös Facebookista ja Instagramista ’taloudellinen.vakivalta’ -hakusanoilla. YouTubeista meiltä löytyy erilaisia materiaaleja. Meillä on myöskin tällaisia niinku dramatisoituja kuvauksia siitä, että mitä se taloudellinen.vakivalta käytännössä voi olla, esimerkiksi parisuhteessa osana tällaisesta pakottavan kontrollin dynamiikkaa, tai sitten miltä se voi näyttää eron jälkeen kun lapset on siinä tavallaan niinku väkivallan välineenä. Niin sieltä löytyy tietoa, ja tuota meihin tosiaan voi olla yhteydessä taloudellisen väkivallan asialla, on sitten kokija kuin ammattilainen tai kuka tahansa ilmiöstä kiinnostunut, autetaan mielellämme.

00:33:36

Janina: Ihanaa. Ja pakko sanoa vielä kuulijoille, että olen nähnyt nämä YouTubeissa olevat videot ja ne on ihan on ihan todella hyviä ja niistä avautuu myös tää ilmiö ihan eri tavalla kun näkee visuaalisesti sen, että mitä siinä tapahtuu ja minkälaista se puhe on, vaikka tässä siinä on se yksi kohta missä on tää pariskunta niin... En nyt mene siihen enempää etten paljasta, että pääsee kuulijat katsomaan, mutta kannattaa ne etsiä koska ne on tosi hyvin tehty.

00:34:06

Hanna: Kyllä ja siellä on nimenomaan, just ollaan niinku haettu sitä semmoista, pyritty kuvaamaan niitä asioita niillä videoilla, mitä on ehkä vaikea etenkin suusanallisesti selittää. Esimerkiksi just se, että miksi parisuhteessa vaikka, miksi sä annat sinua kohdeltavan tuolla tavalla tai miten sitä lasta voidaan niinku välineenä siinä käyttää, siinä väkivallan välineenä. Niitä on ehkä vaikea tälleen lyhyesti selittää, mutta sinne videoille niitä on pyritty tuomaan kyllä.

00:34:41

Janina: Me ollaan nyt tässä juteltu, tää on aika semmoinen niinku raskas aihe ja herättää paljon tunteita ja voi kuulijoistakin herättää paljon ahdistusta tai surua tai vihaa, niin me ollaan tässä haluttu jotenkin aina tähän jakson loppuun kuitenkin nostaa jotain semmoista toivon näkökulmaa ja sitä, että miten vaikka olisi kokenut taloudellista väkivaltaa tai joutunut romanssihuijauksen kokijaksi ja kokenut taloudellista hyväksikäyttöä, niin mietitään vielä tähän loppuun sitä sellaista niinku näkökulmaa siitä, että miten niistä

voi päästä eteenpäin. Mitä sä haluaisit sanoa kuulijoille, tällaisia viimeisiä tähän jaksoon niin kun semmoisia kannattelevia toivon sanoja, jos on tämmöisessä tilanteessa tällä hetkellä elämässä?

00:35:33

Hanna: No mä haluaisin sanoa niin kun vielä uudelleen sen, että ei jää sen asian kanssa yksin, koska ihan pelkästään se, että pääsee jonkun kanssa tästä asiasta keskustelemaan, jonkun joka ymmärtää ja tietää mistä ilmiössä on kyse. Niin se voi olla tosi helpottava tunne jo pelkästään se keskusteleminen. Meillä on myöskin yhteiskunnassa onneksi erilaisia palveluita ja järjestelmiä, jotka pystyy auttamaan monissakin näissä tilanteissa, auttamaan eteenpäin.

Välttämättä semmoisia nopeita ratkaisuja näihin tilanteisiin ei ole, mutta kyllä ne asiat kuitenkin ajan myötä järjestyy ihan varmasti. Ja yksin ei tarvitse siinä esimerkiksi auttajien viidakossakaan niinku pärjätä, että tämmöistä kannattelevaa apua on tarjolla. Asiat ihan varmasti jollakin tapaa järjestyy.

00:36:20

Janina: Ihanasti sanottu, että asiat kyllä aina jotenkin järjestyy. Mahtavaa. Kiitos tosi paljon, kun olit vieraana ja tosiaan Taloudellinen väkivalta tutuksi -hankkeen nettisivut, sieltä löytyy lisää tietoa ja Nettideittiturvan sivuilta löytyy myös lisää tietoa romanssihuijauksista ja olkaa yhteydessä

00:36:44

Hanna: Kyllä.

00:36:47

Janina: Kiitos paljon.

00:36:48

Hanna: Kiitoksia paljon.

00:36:50

Janina: Olet juuri kuunnellut Romanssihuijausten verkossa -podcastin jakson. Koskiko jaksossa käsitellyt asiat sinua? Epäiletkö romanttista viestittelykaveriasi? Nettideittiturvan tukipalvelut voivat auttaa. Lisää tietoa osoitteesta nettideittiturva.fi. Romanssihuijausten verkossa on Nettideittiturva-hankkeen tuottama podcast. Sosped-säätiön ja Maria Akatemian tuottamaa hanketta rahoittaa STEA.